

L'eòlica, entre el gregal i el garbí

Inversors i empresaris han destinat centenars de milions d'euros a l'eòlica, una energia receptora de quantioses primes estatals. La sospita, però, que molts parcs són "ineficients" i han generat "especulació" ha portat el Govern a proposar la reducció dels incentius. Promotor i inversors s'han alçat en peu de guerra.

Lenergia eòlica ha aconseguit a hores d'ara un desenvolupament inesperat. Segons dades de l'Institut de Diversificació i Estalvi de l'Energia (IDAE), entre 1998 i 2005 la potència instal·lada ha crescut en una taxa mitjana anual del 42%, dada que situa l'estat espanyol al capdavant dels productors eòlics. Dels 835 megawatts de potència instal·lada s'ha passat als poc més de 9.000 actuals. Tot plegat ha permès que s'haja convertit en la sisena font energètica en producció elèctrica, una quantitat

molt considerable si tenim en compte la secular supremacia de les energies fòssils.

Les raons d'aquest desenvolupament són l'alt nivell tecnològic i industrial del sector —Gamesa i Acciona són líders mundials en la producció d'aerogeneradors—, el suport administratiu, i sobretot, les elevades primes procedents dels tresors públics que la llei establia per als productors d'energies netes. Aquests incentius són, de fet, el principal atractiu per als inversors, segons es reconeixia en un

informe de la consultora internacional Ernst&Young.

Aquestes subvencions s'emmarquen dins del complicat sistema d'organització energètica, que diferencia entre producció, transport i distribució. Els promotors s'encarreguen, únicament, de la producció de l'energia. Des del 1997, quan es va establir la primera legislació en la matèria, les empreses de distribució estan obligades a comprar tota l'energia que generen els productors d'energia eòlica. Amb aquesta iniciativa, el legislador aspirava a fer atractiu, i per tant a convertir en rendible el negoci dels molins de vent, els mateixos aerogeneradors que durant segles havien simbolitzat els anhels conservacionistes dels ecologistes. A l'obligació de les empreses de comprar-los tota l'energia, se sumava a més l'establiment d'un sistema de primes per cada quilowatt produït.

El sistema de primes ha aconseguit el seu propòsit, és a dir, el desenvolupament de l'energia del vent, però ha despertat suspicàcies en el Ministeri d'Indústria, que considera excessives

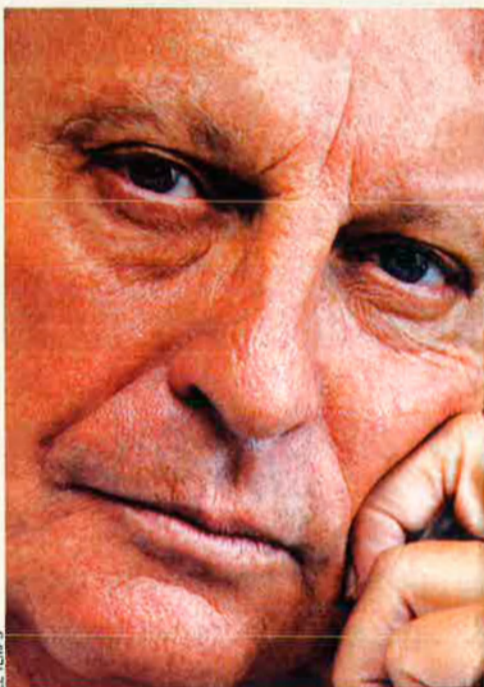

“El problema de l’energia eòlica és que cal consumir-la quan no la necessitem”

Alberto Vázquez-Figueroa, autor de ‘Vivir del viento’ (Plaza&Janés)

—En el seu llibre *Vivir del viento* parla del “negoci brut” de l’energia eòlica. A què es refereix?

—L’energia eòlica estaria molt bé si s’emprava per generar energia en les hores punta. El problema és que no es pot controlar quan fa més o menys vent, per tant, els contribuents paguem uns quilowatts que no serveixen per a res, perquè no arriben a la xarxa quan es necessiten sinó quan es produeixen. El problema de l’energia és que no es pot acumular i que cal consumir-la al moment. Si no és així, es perd. Fa uns mesos es va donar el fet que quan es necessitava de veritat l’energia, dels 9.000 megawatts instal·lats només van funcionar-ne 400. Instal·lar aquests 9.000 megawatts ha costat una fortuna i només en funciona el 5%. Això és de bojos. A més, quan funciona, hem de pagar els megawatts al preu més car. És com quan et donen caviar i t’obliguen a pagar-lo a preu de caviar però a menjar-lo quan no tens fam! Per nassos. Ara bé, quan tens fam, et diuen: “Ara no, que no hi ha caviar, no hi ha vent.” Aquest és el negoci brut de l’energia eòlica. A un senyor li donen un permís per fer una planta eòlica, li la dóna qualsevol

parcs. Respecte als parcs eòlics, tot és corrupció. Ho he dit públicament i ho he escrit: després de les drogues i el tràfic d’armes, és el negoci més brut i més corrupte del món. I ningú no m’ha posat cap demanda!

polític, i en només un any l’ha amortitzat. Per què? Perquè li la subvencionen, i tot el que siga subvenció és, sens dubte, dolent. Hi ha una sèrie d’empreses que estan cobrant uns 800 milions d’euros anuals de benefici per enviar a la xarxa general energia que no s’utilitza. Segons l’IDAE, a Espanya es produeix un 5,6% d’energia eòlica, però només se’n consumeix un 0,5%.

—Però si l’energia eòlica és tan ineficient com vostè diu, per què ens l’havien venut com la panacea?

—Perquè quan a vostè algú li vol vendre alguna cosa, no li diu que el cavall està coix. El Govern s’adona que s’està gastant els diners; la xarxa elèctrica nacional és la primera que t’ho diu: quan més necessitem l’energia procedent de les eòliques, no la tenim. La tenim quan no la necessitem. De què serveix a un país que ens venguen una cosa que no necessites a l’hora en què no la necessites, i que quan la necessites resulta que no la tens?

—Si és tan evident, per què es continua subvencionant?

—Això ho va inventar algun polític. Ara els governs comencen a adonar-se’n, i en la major part dels països ja no la volen. L’energia eòlica seria bona si ens donara l’energia a l’hora que la necessitem.

—Aleshores, no té sentit construir parcs i més parcs...

—Es clar que no, es fan només perquè uns pocs es fan rics...

—Qui es fa ric?

—Els que construeixen els parcs. Respecte als parcs eòlics, tot és corrupció. Ho he dit públicament i ho he escrit: després de les drogues i el tràfic d’armes, és el negoci més brut i més corrupte del món. I ningú no m’ha posat cap demanda!

les retribucions que reben els promotors. La normativa vigent, establerta el 2004, preveia un preu de mercat de 36 euros per cada quilowatt l’hora eòlic produït, al qual s’afegia una prima de 30 euros. El problema, segons va explicar Ignasi Nieto al Congrés dels Diputats, secretari d’Estat de l’Energia, és que el preu actual de mercat és ara d’entre 55 i 60 euros, xifra que, sumada als incentius, ha permès rendibilitats del 20% de les empreses del sector. Per això, el Govern aprovà al juny un reial decret que acota molt els beneficis de què fins ara havien gaudit els productors d’energies

renovables, i especialment eòliques. La disminució de les primes que preveu el nou reial decret hauria de permetre reduir el dèficit de tarifa —diferència entre els costos de producció de l’energia i els ingressos per tarifa, que va arribar als 2.000 milions d’euros el juliol de l’any passat—, un dels mals endèmics del sistema elèctric espanyol. Segons Nieto, les primes costen als consumidors 1.200 milions d’euros, dels quals un 80% van a parar a les eòliques.

El decret del Ministeri ha caigut com un llamp en les empreses del sector, que critiquen sobretot el fet que les me-

sures tinguen caràcter retroactiu, amb els perjudicis i la inseguretat que això genera entre inversors i entitats financeres. Aquestes aporten més del 75% de la inversió del sector —18.000 dels més de 23.000 milions previstos fins al 2010—. Sis entitats, entre les quals hi ha La Caixa, han enviat una carta al Govern estatal on exigeixen “irretroactivitat”, “estabilitat” i “durabilitat” de les retribucions al sector.

A més, i en resposta a les crítiques cap a les primes que el Ministeri considera excessives, l’Associació de Productors d’Energies Renovables ha recordat que

“El major obstacle per al desenvolupament de l'eòlica és la qualitat de la xarxa elèctrica”

José María González Velez, president de l'Associació de Productors d'Energies Renovables.

—Es pot afirmar que si les inversions en energia eòlica han estat rendibles ha estat sobretot gràcies a les primes que quedaren establertes amb la llei 54/97 del sector elèctric?

—Per descomptat que el marc regulatori dóna un horitzó d'ingressos que són els preus de mercat i les primes. En aquest càlcul, vam prevenir quins ingressos tindríem al llarg dels anys, la qual cosa ens ha permès d'invertir en els projectes concrets. Hi ha el cas de la biomassa: com que el Ministeri va establir primes insuficients, la inversió en aquesta tecnologia ha estat més baixa.

—Però en el cas de l'energia eòlica, que pot considerar-se un sector madur, tenia sentit mantindre el mateix nivell de primes o calia reconsiderar-les a la baixa, com s'ha fet el real decret 7/2003?

—No neguem la legitimitat que té qualsevol govern per orientar i modificar les regles del joc en el moment que creguen oportú. Qualsevol govern té la facultat de reorientar les primes, però no fer-ho de manera retroactiva, afectant les inversions que, en el passat, es van fer amb les garanties que aleshores oferia la norma. Estem clamant per la seguretat i l'estabilitat que ens ha de donar la norma.

—El secretari d'Energia va parlar en el Congrés que en alguns casos s'havien detectat productors d'energia eòlica que havien especulat amb el sol.

—Ell coneixerà el cas, però... jo no puc ni defensar ni acusar perquè no conec cap cas concret. Si hi ha hagut alguna irregularitat, el que hauria d'haver fet és denunciar-ho en un jutjat. I donar noms i cognoms. El que no és lògic és que

perquè un conductor se salte el semàfor en roig, a tots ens posen una multa.

—En aquesta mateixa intervenció també va parlar del fet que els parc eòlics, actualment, no estan adaptats als buits de tensió. Quina explicació té això?

—En primer lloc, és cert que en els condicionants tècnics que se'ns exiguien abans, se'ns prohibia aguantar els buits de tensió, perquè els aerogeneradors, tècnicament, no estaven preparats per fer-ho. El desenvolupament tecnològic, però, ens ha permès avançar i produir aerogeneradors que sí que aguanten els buits de tensió. El que passa és que la normativa ens obliga a desconectar-nos quan hi ha una circumstància d'aquest tipus. El secretari general hauria d'haver seguit explicant que hi ha parcs que no suporten buits de tensió perquè la normativa els prohibia que suportaren els buits de tensió. Sembla que no és un tema on es puga culpar els promotors. Avui, tant la tècnica com la física ja ens permeten fabricar màquines capaces de fer front als buits de tensió.

—Però si la tècnica permet fer aerogeneradors més eficaços, per què no es canvia la normativa? Sembla un sense sentit, aquesta situació...

—És clar, però portem molt de temps intentant que hi haja una modificació i que hi haja un decret de connexions nou. Encara estem amb una ordre ministerial del 1985! I cal més inversió en les xarxes de distribució, que fa seixanta o setanta anys que estan fetes i, és clar, no estan preparades. Ara mateix, el major obstacle per al desenvolupament de l'energia eòlica no són els fluxos de tensió, tal com va passar fa tres o quatre anys, sinó la qualitat de les xarxes elèctriques.

l'energia eòlica comporta un estalvi de 1.500 milions en pagaments per drets d'emissió de CO₂, al qual cal afegir l'estalvi en importacions petrolíferes per valor de 3.500 milions d'euros.

Les queixes del Ministeri, però, no estanquen amb la qüestió de les primes. Nieto també va criticar en la mateixa intervenció a les corts espanyoles la "ineficàcia" de molts parcs eòlics que es desconnecten de la xarxa quan més

se'ls necessita, açò és, quan hi ha un forat de tensió, és a dir, quan no hi ha suficient electricitat per abastir la demanda i hi ha perill que es produeixi una apagada. Aquest sense sentit té el seu fonament, segons va explicar Nieto, en el fet que molts dels parcs que ja estan construïts utilitzen una tecnologia obsoleta que fa que, a una determinada quantitat de vent, es desconnecten automàticament. "Hi ha hagut dies en

què dels 13.000 quilowatts que hi havia connectats a la xarxa, n'han estat en funcionament 130", va explicar. Els productors d'energia eòlica, per la seua banda, repliquen que és la mateixa legislació i una xarxa obsoleta de distribució el que els impedeix convertir-se en una alternativa quan es produeixen aquests buits de tensió.

Violeta Tena